

deep dive

Uitgave	Categorie	Onderwerp
5	Speeltechniek	Orgelpunt (<i>pedal point</i>) licks

“**Deep Dive**” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de **GuitarJan.com** nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “**Deep Dive**” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

We gaan er voor de “**Deep Dive**” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website **GuitarJan.com** je natuurlijk alle studiemogelijkheden biedt.

Symmetrisch gebruik van notenpatronen

In deze “**Deep Dive**” editie over speeltechniek gaan we het hebben over een verschijnsel wat al in de barokmuziek werd gebruikt (ca. 1600 tot 1750), en nu nog steeds een veelgebruikte techniek is, namelijk het orgelpunt (*pedal tone*). Met orgelpunt (Latijn: *organicus punctus*, orgelnoot) wordt in de muziek een lang aangehouden of herhaalde toon bedoeld, waar omheen zich andere stemmen vrij bewegen. Het begrip vindt z'n oorsprong bij het orgel, waarbij lange tijd moeiteloos een lage toon aangehouden kan worden met het pedaal, terwijl op het klavier gespeeld wordt. Een orgelpunt treft men vaak aan het einde van een muziekstuk in de baspartij aan, maar kan ook in andere stemmen of op andere plaatsen in het stuk voorkomen. Een componist als Johann Sebastian Bach was een meester in het componeren rondom een orgelpunt. In *heavy metal*, *trash metal* en *shred* muziek, wordt het orgelpunt vrijwel permanent ingezet. Het orgelpunt in dit soort muziek wordt vaak geassocieerd met Yngwie Malmsteen en de neo-klassieke beweging van de 1980s. De voorbeelden in deze “**Deep Dive**” zijn in de A mineur toonladder, en voor het grootste gedeelte in de harmonische variant daarvan.

1

T
A
B

Voorbeeld 1 is het schoolvoorbeeld van een Yngwie Malmsteen orgelpunt *lick*. Te beginnen met een off-beat, wordt de orgelpunt-toon gevormd door de V (vijfde) toontrap van A mineur, en dat is een E. Om het orgelpunt in dit voorbeeld goed te kunnen spelen, moet je proberen de E met je pink te plaatsen. Gebruik je andere vingers om de eenvoudige stijgende en dalende melodie te spelen, terwijl je constant probeert om de E op de hoge E-snaar tussendoor te spelen.

In tegenstelling tot voorbeeld 1, is in voorbeeld 2 het orgelpunt verplaatst naar de laagst klinkende noot in de *lick*. Hoewel het speeltechnisch mogelijk is om iedere noot als orgelpunt te gebruiken, is het handiger om de noten te kiezen uit de I (grondtoon, *root note*), III (terts) of V (kwint). Dat klinkt over het algemeen het mooiste. Gebruik een strak aangehouden *alternate picking* spel (*down/up*) voor dit, en de andere voorbeelden.

2

Een andere populaire toepassing van orgelpunt voor *shred* gitaar, is het gebruikmaken van twee orgelpunten, in plaats van één.

3

In de *lick* van voorbeeld 3 zijn de orgelpunten A (grondtoon = *root note*) en G# (majeur septiem), gespeeld in een drie noten sequens: A - G# - A. Terwijl je de stijgende en dalende noten op de hoge E-snaar speelt, blijf je terugkeren naar de orgelpunt noten op de B-snaar, waarbij je telkens dezelfde vingersequens hanteert, 1 - 2 - 1.

4

In voorbeeld 4 is het orgelpunt concept toegepast op een sequens van notengroepen van vier. Voor het eerste patroon, is de A de start van het orgelpunt. Dit schuift op naar G, voor het tweede patroon, F, voor het derde patroon, en E voor de laatste maat. De toonladder in deze *lick* is A natuurlijk mineur, maar dit wordt gewijzigd naar A harmonisch mineur om een sterkere oplossing van de *lick* te creëren.

Voorbeeld 5 is een wat lastiger voorbeeld, omdat er flinke *string-skips* worden toegepast, en er twee verschillende orgelpunten worden gebruikt. Het begint met een orgelpunt (E) op de hoge E-snaar, die afdalt naar de B-snaar waarin noten worden gebruikt uit de A mineur harmonische toonladder, en een A mineur arpeggio. Na een korte verbindende fase, wijzigt het orgelpunt in A (op de A-snaar, de 5de snaar), terwijl de melodie omhoog gaat, om uiteindelijk af te sluiten op een A grondtoon op de G-snaar. Dit zijn slechts enkele

voorbeelden van orgelpunt gebruik, om je op gang te helpen. Probeer er zelf eens een paar te bedenken, met als uitdaging dit in andere toonladders te doen.

5

The image shows a musical exercise in 4/4 time. The top staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of five measures: 1. quarter rest, eighth note F#, eighth note G, eighth note A, quarter note B; 2. quarter note C, eighth note D, eighth note E, quarter note F#; 3. quarter note G, eighth note A, eighth note B, quarter note C; 4. quarter note D, eighth note E, eighth note F#, quarter note G; 5. quarter note A, quarter rest. Below the staff is a guitar tablature with six lines. The notes are indicated by numbers 1-5 on the strings and frets. The tablature is divided into five measures corresponding to the melody above. Measure 1: 12 10 12 8 12 10 12. Measure 2: 9 12 12 12 12 10 9 10. Measure 3: 12 11 12 14 15 12 15 12. Measure 4: 14 14 13 16 14 12 12 12 12. Measure 5: 14.